

Jdi tam, Mojžiši

Tvář to byla černá, hladká, neproniknutelná; ty oči toho viděly už příliš mnoho. Vlasy, typicky negroidní, mě upravené tak, že mu pokrývaly lebku jako přiléhavá čapka, jednolitý, přesně zastřílený kobereček, který jako by byl nalakovaný, pěšinka zdůrazněna břívou, takže ta hlava vypadala jako z bronzu, nenarušitelná, nezničitelná. Měl na sobě sportovní oblečení, kterému se v novinových inzerátech říká souprava, košili a kalhoty střížené z téhož světle hnědého flanelu, muselo to stát moc peněz a taky to bylo moc náročné, samý fáld a sánek. Napůl ležel na kovové posteli, v kovové cele, před kterou už dvacet hodin stála stráž, kouřil jednu cigaretu za druhou a rovněž odpovídal hlasem, který zcela vědomě a důsledně nechápal být hlasem jižanským, na otázky obryťeného bělošského mladíka, který seděl na kovové stoličce proti němu, na kolennou široké desky scítacího komisaře.

„Samuel Worsham Beauchamp. Šestadvacet let. Naroden na venkově nedaleko Jeffersona, stát Mississippi. Svobodný. Bez –“ „Pomalu.“ Sčítací komisař to rychle zapisoval. „To ale není to jméno, pod kterým jste byl odsou – pod kterým jste žil v Chicagu.“

Ten druhý odklep popel z cigarety. „Nikoli. Toho policajta zabil docela jiné chlapěk, abyste věděli.“ „Dobrá. Zaměstnání –“ „Nepřiměřeně rychlé bohatství.“ „– žádne.“ Komisař to rychle zapisoval. „Rodiče?“ „Samozřejmě. Dva. Nepamatuju se na ně. Vychovávala mě babička.“ „Jak se jmenovala? Žije ještě?“

„To nevím. Mollie Worsham Beauchampová. Jestli je naživu, bydlí na farmě Carotherse Edmondse. Poblíž Jeffersona, v Mississippi. Je to všechno?“

Scítačí komisař sklopil desky a zvedl se. Byl o rok, možná o dva mladší než ten druhý muž. „Jestli tady nevěděl, kdo vlastně jste, jak budou moct – jak myslíte, že se potom dostanete domů?“

Černoch odklepl popel z cigarety, rozvalený na tom kovovém lůžku, v elegantním hollywoodském obleku, na nohou boty, které byly mnohem kvalitnější, než jaké kdy nosil scítačí komisař. „Myslite, že mě to pak bude zájmout?“ zeptal se.

A tak ten scítačí komisař odešel. Strážný za ním zase uzamkl dveře. A ten druhý ležel na té kovové pryčné a kouřil, až posléze přišla a rozstříhl mu nákladné kalhoty a oholiči nákladný účes a odvedli ho z cely.

Těhož horkého, prosluněného červencového rána týž horký, prosluněný vítr, který čechral listy moruše Gaviniu Stevensovi za oknem, zaváli i do jeho kanceláře a šálivě předstíral chlad v tom, co bylo pouhým pohybem. Sustitivě se proběhl po lejstech na stole krajského státního návladního a rozfoukl mu čupřnu předčasně bílých vlasů nad hubenou, inteligentní, neklidnou tváří, nad pomačkaným pláteným oblekem, na jehož klopě byl na retízku od hodinek houpavě zavěšený klíček jeho univerzitního bratrstva – Fí Beta Kappa, Harvard; PhDr. Heidelberg – Stevens, jemuž byl jeho úřad koničkem, ačkoli mu zajišťoval živobytí, a jehož opravdovým povoláním byl

zpětný překlad Starého zákona do klasické řečtiny, na němž pracoval už dvacet let. Jenom jeho návštěvnice se ten závan zřejmě ani netkl, ačkoli soudě podle jejího vzezření v něm neměla mít větší hmotnost a pevnost než čerstvě spálený útržek papíru – drobná starčká černoška se sevirkou, neuvěřitelně věkovitou tvář pod bílým šátkem a černým slamáčkem, který by byl možná velký i dítěti.

„Beauchampová?“ optal se Stevens. „Vy žijete na usedlosti pana Carterse Edmonse, že?“

„Vodešla jsem votantud,“ řekla. „Přišla jsem najít svého chlapce.“ A pak, jak tam proti němu bez pohnutí seděla na tvrdé židlí, začala prozpěvovat: „Roth Edmonds zaprodal mýho Benjamina. Prodal ho v zemi egyptskou. Ted ho má farao –“

„Počkejte,“ zarazil ji Stevens. „Počkejte, teta.“ Protože pamět, vzpomínka, se už už chystala zapadnout do obrazu. „Když nemáte ponětí, kde ten vás vnuk je, jak můžete vědět, že se octl v nesnažích? Chcete říct, že vám ho pan Edmonds nechce pomoc najít?“

„Roth Edmonds ho zaprodal,“ řekla. „Prodal ho v zemi egyptskou, já nevím, kde ted ztrouna je. Jenom vím, že ho má farao. A vy jste Zákon. Mušite mýho chlapce naříť.“

„Tak dobré,“ souhlasil Stevens. „Já se ho pokusím najít. Jestli se ale nechcete vrátit domů, kde tady ve městě budete bydlet? Můžete to nějakou dobou trvat, když nevíte, kam šel, a už pět let od něho nemáte žádné zprávy.“

„Tak dobré,“ řekl Stevens. (...) Seděl v tom horkém pohybu, který nebyl osvěžujícím vánkem, a naslouchal, jak se ta černá stařenka šourá po venkovních schodech dolů, a vtom se na toho jejího vnuka upamatoval. Ty papíry se mu krátce usídlily na stole před takovými pěti či šesti lety, než je postoupil okresnímu navlajnímu – Butch Beauchamp, tak mu říkali během toho jediného roku, který trávil sňídat v městském vězení a mimo ně, dítě dcery té staré černošky, které osírela už při narození, na něž se jeho otec vykašal, které vychovávala jeho babička – nebo se o to alespoň pokoušela. Načež v devatenácti letech utekl z venkova do města, a pak byl každou chvíli ve vězení, protože se dal na hazard a pral se, a nakonec spáchal trestný čin, protože se vloupal do jednoho obchodu.

Přistihl ho při činu a on se kusem železné trubky rozehnal po policistovi, který ho načapal, a pak ležel na zemi, na kterou ho ten policajt strážil pažbou pistole, a nadával rozbitými ústy, zuby zatařil, jako by se skrz krev něčemu poškleboval, a potom po dvou nocích uprchl z vězení a od té doby ho nikdo neviděl – mládček, ještě mu nebylo ani jednadvacet, ale měl v sobě něco ze svého tátý, který ho počal a pak opustil, a ted seděl ve státní trestníci pro zabítí – nějaké seminko nejen násilnictví, ale přímo zkažnosti.

„A toho já mám nalézt a zachránit,“ pomyslel si Stevens. Protože ani na chvíli nezapochyboval, že se instinct té staré černošky nemýlí. Nebylo byho překvapilo, ani kdyby měla vnuknutí, kde ten její chlapec je a v čem právě litá, a teprve mnohem později mu došlo, že ho zato mělo překvapit, jak rychle vlastně zjistil, kde ten mládček je a co zlého ho potkalo.

K Edmondsové farmě to bylo z města sedmnáct mil. Ale podle té staré černošky Edmonds nechátl míti s tonhle věcí nic smolečného. Těsně řečeno řekl Stevens:

„Jedna stará černoška jménem Mollie Beauchampová,“ říkal Stevens. „Žije s manželem na Edmondsově usedlosti. Jde o jejího vnuka. Pamatu-

jete se na něj – Butch Beauchamp, asi tak před pěti či šesti lety strávil rok ve městě, převážně ve vězení, až ho nakonec jednou v noci chytili, když se pokoušel vlopat do Rouncewellova obchodu. Ano? Tak teď se dostal do nějaké horší šlamastyky než tehdy. Ta ženská má určitě pravdu, jenom bych si přál, v jejím zájmu i v zájmu vážné veřejnosti, kterou zastupují, aby na tom tentokrát byl opravdu špatně, aby tím třeba i definitivně skončil a –“

„Počkat,“ přerušil ho redaktor. Ani nemusel vstávat od stolu. Šíhal z bodce před sebou tenkou kopii zprávy tiskové agentury a podal ji Stevensovi. „Zrovna to přišlo,“ řekl. Byla to informace z rána toho dne, z Jolietu v Illinois. „V předevečer popravy za vraždu chicagského policisty prozrazuje mladý černoš z Mississippi své pravé jméno při vyplňování sčítacího dotazníku. Samuel Worsham Beauchamp …“

Když se Stevens vrátil do své kanceláře, čekala tam na něj stará žena – slečna Worhamová.

„Přišla jsem kvůli Mollie,“ pravila. „Mollie Beauchampové. Povídala, že jste jí –“

Všechno jí řekl, a ona vzpřímeně seděla na tvrdé židle, na které předtím seděla ta stará černoška, a dívala se na něj, rezavý deštník opřený o koleno. Na klíně, pod zkříženýma rukama, měla položenou obrovskou staromodní korálkovou kabelu. „Dneska večer bude popraven.“

„Nedá se proti tomu něco dělat? Mollie a Hampovi rodiče patřili mému dědečkovi, já jsem s Mollie vyrostala. Máme dokonce narozeniny ve stejném městci.“

„Telefonoval jsem tam,“ řekl Stevens. „Mluvil jsem se správcem věznice v Jolietu a s okresním návladním v Chicagu. Měl naprostě regulérní soud, dobrého právníka. Mohl si ho dovolit. Zabýval se organizací hazardu, kterému se říká sázení na čtsa, lidé jeho druhu na tom dokážou vydělat velké peníze.“ Dívala se na něj, vzpřímená, ani se nepohnula. „Je to vrah, slečno Worshamová. Zastřelil policistu, ze zadu. Špatný syn špatného otce. Potom se k čínu doznal.“

„Já vím,“ přisvědčila. V tu chvíli si uvědomil, že se ta paní na něj vlastně nedívá, nebo alespoň že ho nevidí. „Je to hrozné.“

„Vražda je vždycky hrozná,“ řekl Stevens. „Takhle je to lepší.“ Potom se na něj už zase dívala.

„Já jsem nemyšela na něj. Myslela jsem na Mollie. Nesmí se to dozvědět.“

„Já jsem o tom mluvil s panem Wilmothem od zdejších novin. Slibil, že o tom nic neotiskne. Zatelefonuju ještě do memphis-kých novin, ale na to je už asi pozdě, i kdyby tam byli ochotni… Kdyby-chom i tak mohli přemluvit, aby odjela domů už teď odpoledne, než ty noviny… Tam venku je pan Edmonds jediný běloch, kterého kolem sebe vidí, a toho muže navštívit a varovat ho, aby jí nic neríkal, a i kdyby se to dozvěděl černoš, ti by jistě… A potom bych tam tak za dva, za tři měsíce mohl zajet a povědět jí, že je mrtvý a že je pořbený někde na Severu…“

Dívala se na něj při tom s takovým výrazem, že raději přestal mluvit; se-děla vzpřímeně na té tvrdé židle a hleděla na něj, dokud neprestal mluvit.

„Bude si chtít s sebou odvézt tělo,“ řekla potom. (...) „Je to jediné dítě její nejstarší dcery, té, co umřela při porodu, a ta byla taky její první dítě. Ten chlapec se musí vrátit domů.“

„Musí se vrátit domů,“ souhlasil Stevens. „Já to hned zařídím. Okamžitě zatelefonuji.“

„Jste velmi laskav.“ Teď se poprvé zavrtěla, pohnula. Pozoroval její ruce, jak sevřely kabelu a přitáhly ji blíž k tělu. „Výlohy uhradím. Mohl byste mi říct, kolik tak asi –?“

Podíval se jí zpříma do tváře. Vyslovil tu lež bez mrknutí oka, pohotově, lehce: „Správ to takových deset dvanáct dolarů. Truhlu oni obstarají, takže půjde jenom o přepravu.“

„Truhlu?“ Oprt se na něj zadívala s tím zvláštním, odtažitým výrazem v očích, jako by byl malé dítě. „Je to její vnuk, pane Stevensi. Když si ho k sobě vzala na vychování, dala mu jméno mého otce. Žádnou obyčejnou truhlu, pane Stevensi. Jestli tomu dobré rozumím, připadaly by v úvahu i měsíční splátky.“

„Žádnou obyčejnou truhlu,“ souhlasil Stevens. „Pan Edmons se na tom bude určitě chtít taky podílet. A pokud vám, starý Luke Beauchamp má nějaké peníze uložené v bance. A kdybyste mi dovolila –“

„To nebude zapotřebí,“ přerušila ho. Sledovala jí, jak otvírá kabelu, a pak ji sledoval, jak na stole odpočítává pětadvacet dolarů ve zbědovaných bankovkách a mincích – včetně pěticentů, deseticentů i centů. „Tohle by mělo stačit na okamžité výlohy. Řeknu jí, že – jste si opravdu jistý, že není žádná naděje?“

„Naprosto jistý. Ten mládik dnes večer zmře.“

„Řeknu jí tedy už dneska odpoledne, že je mrtev.“

„Neprála byste si, abych jí to pověděl sám?“

„Řeknu jí to já,“ odpověděla.

„A nechtěla byste, abych se na ni přišel podívat a pohovořil s ní?“

„Kdybyste byl tak laskav.“ A potom odešla, vzpřímeně, na schodech se chvíli ozývaly její kroky, křehké a lehké, téměř svížné, a pak utichly. Znovu zatelefonoval správci illinoiské káznice a potom pohřebnímu podnikateli v Joliu. A pak ještě jednou přešel to horké, prázdné náměstí. Čekal pouze malou chvíli, než se redaktor vrátil z oběda.

„Povezeme ho domů,“ řekl mu Stevens. „Slečna Worhamová a vy a já a páč dalších lidí. Bude to stát –“

„Počkat,“ přerušil ho redaktor. „Kteří další lidé?“

„To ještě nevím. Bude to stát kolem dvou set dolarů. Telefony nezapočítávám. Ty uhradím sám. Jakmile se teď někdy sejdou s Carothersem Edmondsem, taky z něho něco vyrazím. Nevím kolik, ale něco určitě. A když obějmu náměstí, vyberu takových pradesát dolarů. Ale zbytek musíme uhradit my dva, protože ona trvala na tom, že mi nechá pětadvacet dolarů, což je pravé dvakrát tolik, než jsem se s ní snažil přesvědčit, že to bude stát, a přesně čtyřikrát tolik, kolik si ona vůbec může dovolit zaplatit. A –“

„Počkat,“ zařazil ho redaktor. „Počkat.“

„A přijede pozítří devátým vlakem a my na něj budeme čekat, slečna Worhamová a jeho babička, ta stará černoška, v mém voze, a my dva ve vásen.“

„K sakru, Gavine! Lidi si budou myslit, že se ze mě stal republikán, a příjdu i o těch pář mizerných inzerentů, které mám.“

Stevens redaktora téměř propaloval pohledem, se zvláštní zuřivou trpělivostí. „Vy byste chtěl, aby ta paní šla uvítat mrtvolu toho černošského vraha sama, jenom s tou starou černošskou babou, a musela se přitom nechat očumovat bandou bílých zvlčilců? Když už někoho napadlo poslat tu zprávu dokonce i do toho vašeho zatraceného plátku, nedošlo vám, že to zítra ráno bude ve všech memphiských novinách?“

Kratčíká chvíle a redaktor uhnul očima.

„Tak dobře.“ řekl. „A co dál?“

„Slečna Worhamová a ta stará ho odvezou domů, tam, co se narodil. Či vlastně kde ho babička vychovala. Nebo kde se o to pokoušela, vychovat ho. A odvoz tam pohřebním vozem pak bude stát dalších patnáct dolarů, a to nepočítám květiny –“

„Květiny?“

„Květiny,“ ujistil ho Stevens. „Takže dohromady přijde celá ta záležitost na dvě stě pětadvacet dolarů. A podstatná část z toho připadne asi na nás dva. Souhlasíte?“

„Souhlasím,“ přisvědčil redaktor. „Ať se propadnu,“ dodal pak, „neříkám, že bych nevěděl, co s těmi penězi jinak, ale tahle nová zkoušenost mi možná za to stojí. Poprvé v životě zaplatím za zajímavou zprávu, kterou jsem už předem slíbil neotisknout.“

„Kterou jste už předem slíbil neotisknout,“ potvrdil Stevens. A v průběhu toho horkého, nyní už bezvěrného odpoledne, zatímco představitelé města a smíření soudcové a soudní zřízení přijížděli z různých koutů kraje, patnáct i dvacet mil, vystupovali po schodiště a vcházeli do jeho prázdné kanceláře a volali jeho jméno a pak seděli a čekali a na chvíli odcházel a zase se vráceli a seděli, dusící se vztekem, obcházel Stevens náměstí, od krámu ke krámu a od kanceláře ke kanceláři – od kupce k ouřadovi, od majitele k zaměstnanci, od doktora k zubaři a k advokátovi – a všude neodbytně odříkával totéž: „Sbírám ty peníze proto, aby se jeden mrtvý černoch dostal domů. Dělám to pro slečnu Worshamovou. Ze býste se chňel někde podepsat? Dejte mi jednoduše dolar a je to. Nebo aspoň půl dolaru.“

A když se navečeřel, vydal se bezdechou, hvězdami přeplňenou temnotou na okraj města k domu slečny Worshamové a zaklepal tam na nenářízené dveře. Dovnitř ho vpustil Hamp Worsham – staroch, s bílým nadmutým od zeleniny, ze které ti tří, on sám, jeho žena a slečna Worshamová, byli z vahné časti živí, s kolečkem bílých vlasů kolem hlavy a s tváří římského senátora a s usazenýma pohaslýma očima lidí nad hrobem.

„Čeká vás,“ řekl. „Že přej máte laskavě zajít nahoru do pokoje.“

„Teta Mollie je tam?“ zeptal se Stevens.

„Sme tam všickni.“

Stevens tedy prošel spoře osvětlenou přezenní halou (v celém domě se ještě svítilo petrolejkami a nebyla v něm tekoucí voda) a vystoupil, následován černochem, po čistých, nenařízených schodech, podél stěny polepené vybledlou tapetou, a pak se dal černochem vést chodbou do čisté, nepoužívané ložnice, kterou prostupovala nemapodobitelná mládá vůně staroaneštvi. Byly tam všechny tři, jak říkal Worsham – jeho manželka, obrovská žena s pestrým turbanem na hlavě, se opírala o dveře, slečna Worshamová jako vždy vzpřímeně seděla na dřevěné židlí, stará černoška v houpacím křesle vedle krbu, v němž i toho večera skončívala hromádka popela.

Držela v ruce hliněnou dýmku s rákosovou troubelí, ale nekouřila ji, popel ve skvrnité hlavičce byl mrtvý a bílý. Stevens si stařenku teprve teď pomyslel, že svítlo petrolejkami a nebyla v něm tekoucí voda) a vystoupil, následován černochem, po čistých, nenařízených schodech, podél stěny polepené vybledlou tapetou, a pak se dal černochem vést chodbou do čisté, nepoužívané ložnice, kterou prostupovala nemapodobitelná mládá vůně staroaneštvi. Byly tam všechny tři, jak říkal Worsham – jeho manželka, obrovská žena s pestrým turbanem na hlavě, se opírala o dveře, slečna Worshamová jako vždy vzpřímeně seděla na dřevěné židlí, stará černoška v houpacím křesle vedle krbu, v němž i toho večera skončívala hromádka popela.

„Vrátí se domů pozítří, tetó Molly,“ řekl. Stará černoška se na něj ani nepohlédla.

„Umřel nám,“ řekla. „Zhubil ho farao.“

„Tak jest, pane náš,“ přidal se Worsham. „Zhubil ho farao.“

„Zaprodal mého Benjamina,“ broukala stará černoška. „Prodal ho v zemi egyptskou.“ Začala se v křesle mírně kýtav, dopředu, dozadu.

„Tak jest, pane náš,“ navázal Worsham. „Šššš,“ okřikla je slečna Worshamová. „Šššš, Hampe.“

„Telefonoval jsem panu Edmondsovi,“ řekl Stevens. „Bude mít všechno připravené, než se tam dostanete.“

„Sss,“ řekla slečna Worshamová. „Sss. Molly. Bud zticha.“

Pan Edmonds neudělal nic – („Ale ona mě stejně neposlouchá,“ pomyslel si. Ani se na něj nepodívala, nikdy na něj ani nepohlédla.)

„Zaprodal mýho Benjamina,“ říkala. „Prodal ho v zemi egyptskou.“

„Prodal ho v zemi egyptskou,“ přizvukoval jí Worsham.

„Roth Edmonds zaprodal mýho Benjamina.“

„Měl ho sám farao.“

„Měl ho sám farao,“ a teď umřel nám.“

„Měl bych radši jít,“ řekl Stevens. Prudce vstal. Slečna Worshamová rovněž vstala, ale ostatní se na ně ani nepodívali – bratr a sestra seděli dál proti sobě, po obou stranách krbu, a rytmicky se kývali, a Worshamova žena se opírala o zed, a když se ted Stevens na ni podíval, spatřil, že má oči vyvrácené vzhůru, až zmizely panenky a bylo vidět pouze bělmo. Nečekal, až ho chvíliku budu venku a nadechu se čerstvého vzduchu,“ říkal si. Slyšel jí zasebou – křehké, téměř křeplké, a přesto nespěchající kroky, a za těmi kroky hlasy:

„Zaprodal myho Benjamina. Prodal ho v zemi egyptskou.“

„Prodal ho v zemi egyptskou. Tak jest, pane náš.“

(...)

A pozítří, zase byl takový jasný, horký den, čekaly na vlak od severu dva automobily a pohřební vůz. Když přijel, čekalo tam automobilů už asi patnáct, ale teprve v té chvíli si Stevens a redaktor začali uvědomovat, kolik je tam ještě černochů i bělochů. A potom všechni sledovali, lelkujíci běloší, starí i mladí, a na půl stovky černochů, mužů a také žen, jak černošští pohřební zřízení vyzdvihuji z vlaku stříbrošedou raketou a odnášejí ji k pohřebnímu vozu a vyklízejí z něho věnce a květinové symboly smrtelnosti, zkoušeně a zručně, jak zasouvají raketou dovnitř a přibouchávají dveře.

A později, slečna Worshamová a stará černoška v Stevensově voze, za jednoho volantem seděl najatý šofér, a Stevens sám s redaktorem v jeho voze, sledovali pohřební vůz, když od nádraží zahnul do kopce a na nižší rychlosť s kvílením vyjížděl nahoru a potom stejně rychle, ale už s tichým předem pokračoval k náměstí, před kterým zpomalil a pak jím projížděl, kolem poslance Konfederace a soudní budovy, a obchodníci a úředníci a lékaři a advokáti, kteří dva dny předtím dávali Stevensovi ty dolárky a půldolárky, i ti, kteří nedali nic, tiše přihlíželi, ze vchodu a oken prvních patér, a pohřební vůz potom odbočil z náměstí a obě auta jela za ním po ulici, která se na okraji města změnila ve venkovskou silničku, vedoucí k cíli vzdálenému automobilu se čtyřmi pasařery – paní s vysokou vztýčenou hlavou, stará černoška, představitel tisku a oficiální paladýn spravedlnosti a pravdy, jinak

doktor filozofie z Heidelbergu – tvůrčími souborný formální doprovod kafářků s černošským vrahem, vlkem, kterého ubili.

Když dorazili na okraj města, jel už pohřební vůz značně rychle. Ted se mihli kolem kovové tabule, na které bylo z opačné strany napsáno „Jefferson, hranice obce“, a ulice zmizela, uhnula stranou do dalšího táhlého svahu, dostala štěrkový povrch. Stevens se naklonil dopředu a vypnul zapalování, takže redaktorův vůz jel dál setrvánosť a zpomaloval, jak jeho majitel se slápal pedály brzdy, a pohřební vůz a druhý automobil se od nich začaly rychle odpoutávat, jakoby na útěku, a lehký, deštěm nezkrocený letní prach jím vystříkoval zpod prchajících kol; brzy zmizely z dohledu. Redaktor začal automobilem neohrabaně obracet, až to v rychlosti skříni bolestně chrchlalo, a popojížděl dopředu a couval tak dlouho, až stál zase na silnici předkem vozu zpátky k městu. Pak chvíli bez hnutí seděl, nohu na spojce.

„Víte, na co se mě těd dopoledne ptala, tam na nádraží?“ zeptal se. „Říkala: „Dáte to do novin?“

„Cože?“ podivil se Stevens.

„Jak povídám,“ potvrdoval redaktor. „A znova opakovala: „Dáte to do novin? Chci, aby to bylo v novinách. Všechno. A já chtěl říct: „A kdybych náhodou věděl, jak doopravdy umíel, to byste taky chtěla mít v novinách?“ A řeknu vám, kdybych se byl takhle zeptal a kdyby třeba věděla všechno, co víme my, stejně věřím, že by byla řekla ano. Ale já jsem se nezeptal. Řekl jsem jenom: „Ale teta, vždyť byste si to ani neuměla přečíst.“ A ona na to: „Slečna Belle by mi vokázala, kam mnám koukat, a tak bych to aspoň viděla. Jen to dejte do novin. Všechno.“

„Chm.“ („Ano,“ pomyslil si Stevens. „Ted už je jí to jedno. Protože to tak muselo být a ona to nemohla změnit, a když už je po všem, dokonáno, nezajímá ji, jak zemřel. Chtěla, aby se vrátil domů, ale chtěla, aby se vrátil domů důstojně. Chtěla pro něj rakov a květiny a pohřební vůz a chtěla za tím vozem jet městem v automobilu.“) „Jedeme,“ vybídl redaktora. „Vrátime se do města. Svůj psací stůl jsem neviděl už dva dny.“

(Přeložil Miroslav Jindra)

<i>William Faulkner</i> vyslov [vijem fókn]	<i>paladýn</i> vzněšená osoba u královského dvora, zvlášť věrný člen dvorské důžiny; přeneseně zastánce, obránce něčeho vůbec
<i>Samuel Worsham</i> vyslov [senjuel voršem bičem]	
<i>Moltie</i> vyslov [moly]	
<i>Gavin Steven</i> vyslov [gevin stívnn]	<i>kafářk</i> podstavec nebo vyvýšené pódium pro pietní vystavení rakve se zmrzlym